

DE MIDDELEEUWSE MARKT

HANDLEIDING VOOR DE ONDERWIJZER

ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

DE MIDDELEEUWSE MARKT IS EEN LESACTIVITEIT VAN
ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

MET DANK AAN PETER-ALEXANDER KERKHOF

MEER INFORMATIE:

EDUCATIE@ERFGOEDLEIDEN.NL

TOELICHTING

Deze lesactiviteit is voor leerlingen in de midden- en bovenbouw. Het thema is de middeleeuwse markt. In deze activiteit maken de leerlingen kennis met het schrift en met de taal van ongeveer 500 jaar geleden.

De activiteit wordt begeleid door een filmpje. Dit kun je als onderwijzer op pauze zetten, als je met de leerlingen iets wilt bespreken of als je hun de tijd wilt geven een opdracht uit te voeren.

In totaal ben je ongeveer 30 minuten hiermee bezig.

De opdracht kan individueel of in tweetallen worden gedaan.

MATERIAAL

- filmpje 'De middeleeuwse markt'
- vel A4 met afbeeldingen van marktwaren
- detail van oude plattegrond, liefst op A3 geprint

OPBOUW VAN DE LES

- We gaan het hebben over de markt. Wie gaat er wel eens naar de markt?
- Start het filmpje tot 'waar staat de markt nu?'. Bespreek dit met de leerlingen. Dat hangt natuurlijk af van waar ze wonen!
- Speel het filmpje verder af tot 'Hoe ruikt het op de markt?'. Bespreek dit met de leerlingen. Vinden ze het lekker ruiken (de stroopwafelkraam) of juist vies?
- Speel het filmpje verder af. Nu komt Peter-Alexander Kerkhof in beeld, die de tekst uit een 'keurboek' uit 1509 voorleest. De eerste tekst is ondertiteld in 'modern Nederlands'. Het is een voorbeeld. Daarna zie je een stuk van de plattegrond van Leiden, met brood, schoenen en patijnen (een soort sandalen voor onder je mooie schoenen) op de plek waar ze verkocht werden. Pauzeer het filmpje (ca. 2:55)
- Bespreek met de leerlingen: konden ze er iets van verstaan?
- Voor de activiteit gaat Peter-Alexander nog 3 stukken voorlezen.

De bedoeling is dat ze heel goed luisteren en als de plattegrond in beeld komt (filmpje pauzeren), de kaartjes van de juiste marktwaren op de plattegrond leggen.

- Laat de leerlingen de plaatjes van de marktwaren netjes uitknippen uit de vellen. Kijk nog even goed met de leerlingen naar de plattegrond. Herkennen ze een gebouw of plek (de Burcht, het stadhuis, de Rijn)

MODERNE VERTALING VAN DE TEKSTEN

Waer die cupers en[de] mandemakers staen zellen

Item zoe is geordineert bijden gerecht dat die cuypers ende mandemakers staen zullen tussche[n] die bregghe after der stedehuys ende die vischbregge an die burchzijde ende nergent anders

Waar de kuipers en mandemakers zullen staan

Het is bevolen door het stadsbestuur, dat de kuipers en mandemakers zullen staan tussen de brug achter het stadhuis (nu de Visbrug) en de Visbrug (nu de Jansbrug) aan de kant van de Burcht en nergens anders.

Waer die aerden vaten staen zullen

Item die aerden vaten zullen staen beghinnende vander brugge after der stedehuys ned[er]waert gaende tot an die coornbrugge ande burchzijde ende nergent anders

Waar de aardewerken vaten zullen staan

De aardewerken vaten zullen staan, beginnend bij de brug achter het stadhuis, richting de Koornbrug aan de kant van de Burcht en nergens anders.

Warmoes peren appelen stoelen en[de] magervarcken

Item die warmoeslyuden eerst, daer an appelen ende peren, daer an die stoelen ende daer an die magervarcken dese zullen staen ander zelve zijde die een na den anderen vervolgende als voorsc[re]ven] is van den coornbrugge nederwaert gaende zuytwaert den rijn langes nade carnemelcx brugge toe ende nergent anders opte boete van XVII
SC

Warmoes (groente, denk maar aan moestuin), peren, appelen, stoelen en magere varkens

De groentemannen eerst, dan de appels en peren, dan de stoelen en dan de magere varkens. Deze zullen staan aan dezelfde kant, de een na de ander, vanaf de Koornbrug, langs de Rijn naar het zuiden naar de Karnemelksbrug toe op een boete van 17 schellingen (munten).